

Utdrag fra boka:VI ER FRI!

“Vår kamp er kronet med seier, Norge er atter fritt!

Skien Historielags bok fra 1995 beskriver Skien i krigsårene 1940 – 45.
Redaksjon: Ronald Haakonsen, Ragnar Olsen, Aksel Østensen, Ingvald Grimersen.

Slik lød kunngjøringen fra Hjemmefrontens ledelse som ble lest i radio og gitt behørig plass i de første frie norske aviser tirsdag 8. mai. Både Varden og Fylkesavisen kom ut - i langt fyldigere format enn under siste del av krigen. Borte var nazipropagandaen, og de prangende overskriftene rettet mot bolsjeviker og anglo-amerikanere. Nå var naziredaktørene internert, de rette folk var igjen på plass i avisredaksjonene.

Midt oppe i all jubel og virak kunne de illegale avisene tre offentlig fram - uten å minne om taushetsplikten.

Fem år i tvang

- Krigen i Europa er slutt: Norge er fritt, fritt, fritt, gikk det fram av overskriften på Dagsnytt, datert 8. mai 1945, nr. 40.

- Norske menn og kvinner. Vårt kjære fedreland er igjen blitt fritt. Vi hilser vår konge, regjering, sjøfolk, landflyktige og alle fanger velkommen til et fritt og lykkelig Norge og folk.



Arresterte landssvikere blir ført til avhør på Skien politikammer

Fem år i tvang og terror og mange vanskeligheter har vårt land gjennomgått. Sterke og ubøyelige har vi stått i den kampen som endelig er blitt kronet med seier, heter det i den siste Dagsnytt-avisen.

- Vår kamp er kronet med seier og sammen vil vi bygge landet opp igjen.

Vi er ennå ikke helt fri og det er gitt ordre fra Hjemmefrontens ledelse om ikke å opptre provokatorisk. Vi feirer dagen med glede og jubel - men lar landssvikerne være i fred til de norske myndigheter tar seg av dem. De vil få sin velfortjente straff.

Oppsamlet aggresjon

Conradi Gulliksen var redaktør for Dagsnytt i krigsårene og han har følgende hilsen på slutten av meldingen om de gledelige begivenheter her hjemme :- Jeg sender hermed ut min siste avis og takker for den velvilje som den er blitt mottatt med. Jeg håper at den har vært til trøst i den tunge tid vi har opplevd. Takk for alt.

Etter fem års okkupasjon og oppsamlet aggresjon er det forståelig at noen ikke helt fulgte oppfordringen fra Hjemmefrontens ledelse om å bevare ro, verdighet og disiplin. “Skiens nazibokhandel” ble utsatt for en rasende folkemengde. Speilglassrutene ble slått inn, bøker og andre gjenstander fra bokhandelen ble kastet ut på gaten. Men ro og orden ble gjenopprettet etter at rikspoliti karer hadde startet patruljering utenfor forretningen.

Også Hirdhuset - omdøpt under krigen fra det tradisjonelle navnet Festiviteten - fikk

gjennomgå kraftig. Bilder av Quisling og propagandamateriell ble kastet ut fra balkongen.

VAR SIKRE PÅ FREDELIG OVERGANG

- Vi var så sikre på en fredelig overgang at vi mobiliserte mye nærmere byen enn det som var oppsatt i den opprinnelige planen. Jeg opprettet mitt hovedkvarter på en gård ved Børsesjø sammen med staben min - og det skjedde fra 7. mai om kvelden.

Dette fremgår av en beretning som områdesjef i D 17, Helge Lindholm, har etterlatt seg.

Vi mobiliserte to grupper på vestsiden av Område 1704 på Skogplassene i Solum. De resterende seks ble mobilisert nord for Børsesjø. En gruppe var alt disponert ved Hauen sekundærstasjon.



Utenfor Fylkesavisens redaksjonslokaler samlet det seg mange mennesker like etter budskapet var kommet om tysk kapitulasjon.

Besatte viktige posisjoner

- Om kvelden 7. mai hadde vi allerede sendt en kommandotrapp inn i byen. Den hadde besatt Turnhallen. Her var tyskerne allerede reist. Vi hadde våre bevæpnede folk i byen som ga beskjed om at alt var under kontroll. Tyskerne hadde godtatt kapitulasjonen. Vi rett

og slett marsjerte inn i byen klokka 5-6 om morgenen den 8. mai. Våre folk marsjerte til Turnhallen hvor jeg overga troppene til politifullmektig Ragnar Blekeli, som igjen overga dem til den nyutnevnte fylkesmann K. Fixdal.

- Deretter besatte styrkene alle viktige posisjoner som jernbanen, telegraf og post og plasserte dessuten vaktstyrker ved alle tyske forlegninger.